

มนต์ชัย เดชะพิพัฒน์สกุล 2552: การศึกษาคำว่า “ได้” ในภาษาไทยตามแนวไวยากรณ์ศัพท์พทกรก ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์กิติมา อินทร์พรชัย, Ph.D. 139 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หน้าที่ทางไวยากรณ์และความหมายคำว่า “ได้” ตามแนวไวยากรณ์ศัพท์พทกรกและศึกษากระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ได้” ในภาษาไทย ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเก็บข้อมูลจากวรรณกรรมซีไรต์และการถอดบทเรียนการข่าวภาคคำจากสถานีโทรทัศน์

ผลการวิเคราะห์คำว่า “ได้” ตามแนวไวยากรณ์ศัพท์พทกรกพบว่า “ได้” ที่มีรูปเหมือนกันแต่มีหน้าที่แตกต่างกันทั้งหมด 7 คำ คือ 1) “ได้₁” มีความหมายว่า “ได้” หรือ “ได้รับ” เป็นกริยากรรม เช่น ถาวรได้รองแชมป์เอเชีย 2) “ได้₂” มีความหมายว่า “ได้” หรือ “ได้รับ” เป็นกริยากรรมตามด้วยกริยา เช่น แม็กเคนได้อาโนลช่วยหาเสียง 3) “ได้₃” มีความหมายว่า “ได้” หรือ “ได้รับ” เป็นกริยากรรมตามด้วยบุพบทวิ เช่น สองประตูได้จากอเล็กซ์และเซนต์เลมผาด 4) “ได้₄” มีความหมายว่า “ได้โอกาส” หรือ “มีโอกาส” เป็นกริยากรรมตามด้วยกริยา เช่น ตระกูลแห่งหยวกโบราณได้รับใช้ราชสำนัก 5) “ได้₅” เป็นคำวิเศษณ์บ่งชี้อดีตกาล เช่น ถนนรอบนอกได้เปิดการจราจรตามปกติ 6) “ได้₆” มีความหมายว่า “สามารถ” หรือ “สำเร็จ” ใช้แสดงอรรถาธิบายหรือ “ความเป็นไปได้” เป็นกริยากรรม เช่น ตรงนี้จะช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ และ 7) “ได้₇” มีความหมายว่า “เป็นระยะเวลา” เป็นกริยากรรมตามด้วยคำนามบอกเวลา ปรากฏในอนุพจน์วิเศษณ์ เช่น ครั้งแรกเริ่มได้สิบเอ็ดนาทิติมเขียนออกนำก่อนหนึ่งต่อศูนย์

ผลการศึกษาการปรับขยายหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำว่า “ได้” พบว่ากระบวนการกลายเป็นคำ “ได้₁” เป็นคำว่า “ได้₄” ผ่านกระบวนการการสูญเสียสมบัติของหมวดคำ การบังคับปรากฏและการมีความหมายทั่วไปมากขึ้น กระบวนการกลายเป็นคำ “ได้₂” เป็นคำว่า “ได้₅” ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ใหม่ การสูญเสียสมบัติของหมวดคำ การมีความหมายทั่วไปมากขึ้น กระบวนการกลายเป็นคำ “ได้₃” เป็นคำว่า “ได้₆” ผ่านกระบวนการการสูญเสียสมบัติของหมวดคำและการมีความหมายทั่วไปมากขึ้น และกระบวนการกลายเป็นคำ “ได้₄” เป็นคำว่า “ได้₇” ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ใหม่ และการมีความหมายทั่วไปมากขึ้น

Monchai Dechapiatskul 2009: A Lexicase Analysis of the Word 'dây' in Thai. Master of Arts (Applied Linguistics), Major Field: Applied Linguistics, Department of Linguistics.
Thesis Advisor: Associate Professor Kitima Indrambarya, Ph.D. 139 pages.

The aim of this study is to analyze functions and meanings of the word 'dây' in Thai, based on Lexicase Grammar, and study Grammaticalization of the word 'dây' in Thai. Sentential data consist of the word 'dây' are collected from the S.E.A. Write award novels and T.V. news scripts.

The result of the functions and meanings analysis reveals that there are seven different homophonous forms of 'dây'. 1) *dây₁* meaning 'get or obtain' functions as a transitive verb, for instance, /t^hã:wɔ:n *dây₁* tɕ^hém ʔe: tɕ^hian/. 2) *dây₂* meaning 'get or obtain' functions as a transitive verb requires a verb as complement, for instance, /mæk^hkhem *dây₂* ʔano: ma: tɕ^húay hǎ: sǎŋ/. 3) *dây₃* meaning 'get or obtain' functions as an intransitive verb requires a prepositional phrase as complement, for instance, /sɔ̃:ŋpràtu: *dây₃* tɕà:k ʔalék læʔsénlæmpàt/. 4) *dây₄* meaning 'get or have an opportunity to' functions as an extensional intransitive verb requires a verb as complement, for instance, /tràʔku:ntæ:ŋyàakbo:ra:n *dây₄* ráptɕ^háy rã:tɕ^hásǎmnák/. 5) *dây₅* functions as adverb (past-tense marker), for instance, /thànǎnrɔ̃:pnɔ̃:k *dây₅* pɔ̃:t ka:ntɕàratɕɔ:n tam^hpòkka:tiʔ/. 6) *dây₆* meaning 'able to or succeed to' used in the sense of 'possibility' functions as an intransitive verb following a matrix verb, for instance, /troŋni: nã: tɕàʔ kɕe: panhã: sɛ:tt^hàʔkít *dây₆*/. 7) *dây₇* meaning 'for a period (of time)' function as an intransitive verb following a matrix verb and requires temporal noun phrase as a noun correspondence, for instance, /krã:ŋrɕe:k rɕ:m *dây₇*, sɪpʔèt nati: tim yian ʔò:k nam pay kɔ:n nã:ŋ sũ:n/

The result of Grammaticalization of the word 'dây' in Thai reveals that there are four processes in Grammaticalization. It can be concluded that '*dây₄*' grammaticalized from '*dây₁*' through syntactic processes called 'deategorialzation' and 'obligatorification' and semantic process called 'semantic generalization'. '*dây₅*' grammaticalized from '*dây₄*' through syntactic processes called 'reanalysis', 'deategorialzation' and semantic process called 'semantic generalization'. '*dây₆*' grammaticalized from '*dây₁*' through syntactic process called 'deategorialzation' and semantic process called 'semantic generalization'. Finally, '*dây₇*' grammaticalized from '*dây₆*' through syntactic process called 'reanalysis' and semantic process called 'semantic generalization'.